

*Život je
jedinečný*

Judita Horvátová

JUDITA HORVÁTOVÁ
ŽIVOT JE JEDINEČNÝ
(HOCI MNOHÍ PREŽÍVAME PODOBNÉ PRÍBEHY)

2021

Copyright © Judita Horvátová 2021
Dizajn © Judita Horvátová 2021
Dizajn obálky © Nikola Demjanová 2021
Slovenské vydanie. Prvé © Judita Horvátová
E-kniha. Formát PDF
Vydavateľstvo © Judita Horvátová 2021
Rok vydania: © 2021

OBJEDNÁVKY KNÍH:

E-knihy : okamžité stiahnutie na **Martinus.sk**
Tlačené knihy: **judita.kikaranc.sk**

ISBN: 978-80-570-3165-9

JUDITA HORVÁTOVÁ

ŽIVOT JE JEDINEČNÝ
(HOCI MNOHÍ PREŽÍVAME PODOBNÉ PRÍBEHY)

TÚTO KNIŽKU

VENUJEM

VŠETKÝM SVOJIM VNÚČATKÁM

A

SVOJIM TROM DEŤOM,

KTORÉ NADOVŠETKO LÚBIM.

VYDAVATEĽSTVO
JUDITA HORVÁTOVÁ
2021

ŽIVOT

je ako skladačka.

Niekedy chvíľku potrvá, kým nájdeme ten správny kúsok.

Všetci majú rovnakú šancu,

ale len niektorí

sú ochotní vystúpiť zo svojej komfortnej zóny

a urobiť niečo preto,

aby svoju jedinečnú skladačku skompletizovali

a zmenili svoje sny na skutočnosť...

KTO SOM

Končí sa júl. Je jedna z tých krásnych, teplých, letných nocí, kedy sa človeku nechce ísť do postele, pretože jasná obloha posiatá miliónmi trblietajúcich sa svetielok v spoločnosti jednej úžasnej, veľkej, bielej, žiarivej gule zamestnáva svojou krásou zrak. Až tak, že nie je možné odtrhnúť od tej nádhery pohľad. A tak mám oči na stopkách, pretože sa bojím, že prídem o výnimočnú chvíľu, kedy sa tá guľa pomaly, pomaličky rozkotúľa po oblohe a jemným dotykcom zhodí zo svojej dráhy zopár neželaných hviezd z meteorického roja Perzeíd. Som v strehu, lebo prv, než sa rozplynú na oblohe, alebo padnú na zem, kde skončia svoju žiarivú púť, musím stihnúť v duchu vysloviť svoje tajné pranie. Verím, že sa mi splní.

Dívam sa na oblohu, sledujem Mesiac v splne a zhlboka dýcham vzduch nasýtený vôňou levandule. Je sladká a omamná. Vchádza cez nosné dierky až do pľúc a pôsobí ako čarovný balzam na moju romantickú dušu. Snívam s otvorenými očami. Všade navôkol vládne nekonečný pokoj. Len svrčky hrajú na svoje husličky. Sú to skvelí muzikanti. Vytrvalí. Ich hudba sa ozýva až do hlbokaj noci. Či vlastne do skorého rána!

Sedím na terase, som schúlená vo svojom obľúbenom hojdacom kresle a nad hlavou obdivujem očarujúce nebeské hviezdne divadlo. Spoločnosť mi robia naše dva psy. Spia. Nevadí im ani vyhrávanie svrčkov. Sú to Maďarské vyžly. Na hluk sú zvyknuté z poľovačiek. Tvárim sa, že ich nemusím, ale v skutočnosti ich mám rada. Keby som svoju lásku ukazovala naplno, náš dom aj dvor by boli plné zvierat od výmyslu sveta. Postarali by sa o to moje deti. A tak svoju náklonnosť prejavujem len potajomky, keď to nikto nevidí. Teším sa, že dnes oba naše psy oddychujú vedľa mňa, pretože vďaka ich spoločnosti sa v noci nebojím. Mám istotu, že s nimi som v bezpečí.

A tak môžem nielen snívať, ale aj premýšľať nad svojím životom. Kto vlastne som? A čo zo mňa spravilo to, kým som? Určite si každý človek aspoň raz v živote položí podobné filozofické otázky. A som si istá, že väčšina z nás spomenie vo svojej odpovedi rodičov. Veď práve oni sú na počiatku nášho života. Im vďačíme nielen za svoj výzor, ale aj za mnohé povahové vlastnosti a ich láska, starostlivosť a výchova majú veľký vplyv na to, akí sme.

Kto teda som? Som vďačná dcéra. Mám svojich rodičov naozaj veľmi rada. Lúvim ich aj napriek tomu, čo vidím pri pohľade na seba v zrkadle. Sila ich génov je nesporná...

Husté, vlnité, neposlušné vlasy som zdedila po svojej mamine. Najskôr boli blondávé, potom hnedé a dnes sú väčšinou červené. Žiaria rôznymi odtieňmi od kriľavo červenej cez mahagónovú alebo fialovočervenú. Záleží na tom, akú farbu kúpim. Vlasy si farbím už od štyridsiatky, rovnako, ako moja mamina. Keby sme šetrili na farbách, možno by sme boli dnes bohaté, ale boli by sme určite aj obe úplne šedivé. V tomto je náš otec svetlou výnimkou. Jeho husté, čierne havranie vlasy aj dnes, keď má dávno po sedemdesiatke, len sem-tam zdobí strieborný pramienok.

Po svojej mamine mám aj ruky. Keď ich obe vystriem a otočím dlaňami hore, za laktom zmenia svoj priamy smer a ohnú sa ako luk. Keď sme boli deti, porovnávali sme si ten tvar a hádali sme sa, koho ruky sú najkrivšie. Ako inak, vyhrával vždy originál, čiže ruky našej mamy. Ja som bola hneď druhá.

Zato zuby mám po ocinovi. Pekné, rovné, biele, bez kazu. Určite aj vďaka tomu sa tak veľmi rada smejem. Je až neuveriteľné, že môj otec má stále svoje zuby. Žiadne implantáty, žiadne protézy. Dnes už síce nie sú také biele ako moje, pretože sa na ich farbe podpísali roky otcovho fajčenia, ale stále mu slúžia, hoci v poslednom období sú trochu obrúsené. Môj ocko má totiž veľmi rád orechy. A je zvyknutý rozbíjať ich zubami. Ja orechy zubami nelúpem, ale hryziem tvrdé cukríky. V konečnom dôsledku to asi bude to isté. Zbožňujem ich, ale na rozdiel od môjho otca, neviem tvrdé cukríky cmúľať. Len čo ich potiahnem na jazyku, mám pocit, že sa zadrhnem, a preto sa radšej hneď pustím do hryzenia. Keď chrúmem, nerozprávam. Keď cmúľam, chcela by som, pretože som komunikatívny typ. A hoci som multifunkčná a bez problémov zvládam viac vecí naraz, pri cmúľaní tvrdých cukríkov a rozprávaní mi ide o život. Mám päťdesiatšesť rokov. Som ešte mladá na takú drastickú smrť! A preto zapínam pohotovostné záchranné mechanizmy a v záujme života hryziem.

Sú ďalšie dve časti tela, ktoré som dostala do vienka od môjho otca. Nos a nohy. Obaja máme nos ako uhorku. A moje nohy? Žiadne pekné, jemné, ženské, ale tenké a rovné, ešte šťastie, že nie do „o“.

Pokiaľ ide o moju postavu, nie som ani nízka, ani vysoká, ani štíhla, ani tučná. Mám rici aj cici. Ako sa hovorí, som krv a mlieko.

Moje prsia sú tiež výsledkom otcovej genetickej informácie. Jeho mama, čiže moja starká, sa pýšila veľkým poprsím. Na starých, zhnednutých fotografiách, keď bola moja stará mama mladá deva, jej prsia sa týčili na vypnutej hrudi ako dva majestátne končiare a tmavé bradavky išli prepichnúť blúzku. Verím, že mohli upútať pozornosť nejedného muža. Ale ja si ju pamätám z čias, keď sa už na jej poprsí podpísala zemská príťažlivosť. Moja starká podprsenku nosila len do kostola, takže zvyšok roka vláčila svoje bujné prsia na bruchu. Panebože! Dúfam, že sa mi podarí dôsledky zemskej gravitácie oddaľovať čo najdlhšie. Keď sa večer vyzlečiem, vidím, že už sa hlási! Priznám sa, že robím, čo sa dá a podprsenky robia tiež zázraky, ale kto vie, dokedy dokážeme vyhrávať nad príťažlivosťou Zeme?! Zatiaľ bojujeme. Podprsenky so mnou proti gravitácii a ja s nimi.

Hovorí sa, že vzhľad nie je dôležitý, ale pamätám si, že v období puberty som sa trápila nad tým, ako vyzerám. Bola som príliš chudá, nohy som mala tenké ako zápalky, odstávalo mi pravé ucho, chodila som zhrbená, aby som zamaskovala zväčšujúce sa prsia. Dnes to už neriešim. Postávanie pred zrkadlom prenechávam svojej vnučke.

Moji rodičia ma učili, že záleží na tom, aký človek je. Ako sa správa k iným ľuďom, aký dojem v nich zanechá. Som optimistka. Verím, že ľudí dokáže potešiť môj úsmev, príjemný rozhovor, dobrá nálada, ktorú okolo seba šírim a infikujem ňou všetkých, ktorí sa chcú nechať nakaziť. Som spoločenský človek a mám veľmi rada ľudí. Zaujímam sa o to, čo ich trápi, všetkým chcem pomáhať, povzbudzovať, zlepšiť deň. Niekedy aj proti ich vôli, čo môže byť pre niekoho otravné. Čo je však určite otravné, je moja pohostinnosť. Viem, že keď sa tisíckrát svojich detí opýtam, prečo si nedajú to alebo ono, majú môjho ponúkania plné zuby. A keďže máme spolu úprimný vzťah, len skonštatujú, že som ako moja mama. A vtedy prestanem, lebo si predstavím svoju zlatú maminku a jej nekonečné ponúkание. Keď som bola mladá, často som si opakovala, že niektoré veci budem robiť úplne inak, ako moji rodičia. A dnes, keď mám za sebou polovicu svojho života, si stále viac uvedomujem, že mnohé veci robím presne tak, ako oni. A často idem ešte ďalej, takže moje deti majú tak isto tisíc dôvodov povedať si, že to, čo robím ja, oni nikdy v živote robiť nebudú. Lenže deti sú všímavé a učia sa práve tým, že napodobňujú svojich rodičov. Robia to automaticky a dedí sa to z generácie na generáciu bez toho, aby sme si to uvedomovali.

Netuším, či je to tak vo všetkých rodinách, ale dlho som mala lepší vzťah s mojím ocinom, ako s maminou. Dievčatá asi inklinujú skôr k otcom a chlapci k mamám. Aspoň do určitého veku. S ocinom som sa rozprávala častejšie, než s maminou, on nás brával na výlety a v zime na sánkovačky z firmy, kde pracoval celý svoj život. Celú pracovnú kariéru zasvätil jednej firme. Dnes sa to zdá neuveriteľné, ale voľakedy to bolo tak. Každý ho poznal a všetci si ho vážili.

Každú zimu jeho firma organizovala jednodňový zájazd pre celé rodiny členov ROH (to je skratka odborovej organizácie, ktorá zastupovala v práci záujmy zamestnancov a preplácala im zájazdy, alebo kupovala vianočné kolekcie). Chodili sme do hôr na lyžovačku alebo sánkovačku. Ráno sme sa stretli v autobuse plnom otcových kolegov z práce a spolu sme vyrazili na Donovaly. Celý deň sme sa sánkovali s ostatnými deťmi a ich rodičmi a neskoro večer sme sa spoločným autobusom vrátili domov. Chlapi si cestou domov trochu pripíjali na úspešný deň bez úrazov, takže manželky mali večer dvojnásobnú radosť, že sa všetci ich milovaní členovia rodiny vrátili. Že oteckovia nikde nezabudli ich ratolesti.

Pamätám si na jednu sánkovačku, ktorá sa zvrhla už okolo obeda. Vtedy sme boli len traja súrodenci, najmladší brat Miloš nebol ešte ani na pláne. Mali sme veľké sánky vzadu s operadlom, takže nás ocino všetkých troch pohodlne usadil jedného za druhým, zakryl nás teplou dekou a postrčil nás dolu svahom. Sánky nabrali poriadnu rýchlosť, nadskočili na bubon (kopček zo snehu) a zmenili smer. Rútili sme sa dolu kopcom, rovno do ochranej siete. Pretrhli sme ju, preleteli sme ňou a zaparkovali sme v potoku plnom ľadovej vody. Ešte šťastie, že nebol vôbec hlboký. A našťastie sme sa neprevrátili. Sedeli sme na sánkach v potoku a čakali sme na ocina. O chvíľu dobehol dolu svahom, celý zadýchaný. Rýchlo nás vytiahol na sánkach von z vody a ťahal nás hore kopcom až k autobusu. My traja sme drkotali zubami od zimy, náš otec sa celý triasol od stresu. Chvalabohu, šofér sedel v autobuse, pretože práve obedoval, tak nám otvoril dvere a vpustil nás všetkých štyroch dnu. Veci na prezlečenie sme nemali, ale ocino nám vyzliekol mokré oblečenie a zabalil nás do deky. A vodič dal kúrenie naplno, takže sme pomaličky uschli my, aj naše šatstvo. V ten deň sa pre nás sánkovačka skončila...

S ocinom to boli nezabudnuteľné zážitky. A vlastne to boli naše jediné výlety. Ako rodina sme spolu takmer vôbec nikam nechodili.

Naša mamina nebola spoločenský typ, keď mala chvíľu času od štyroch detí, tešila sa, že si mohla sadnúť a prečítať aspoň zopár stránok nejakej obľúbenej knihy. Lásku ku knihám som zdedila po nej. Dnes, keď aj ja mám tri deti, chápem, ako veľmi musela túžiť po chvíľke pre seba. Mala stále za zadkom štyri hladné krky, pre ktoré bolo neustále treba variť a ktoré sústavne niečo potrebovali. Nebol medzi nami veľký vekový rozdiel, tak sme sa sem-tam vedeli zahrať aj spolu, veď sme boli dve dievčatá a dvaja chlapci, ale keď bolo zrazu v izbe podozrivé ticho, naša mama hneď vedela, že už dočítala, pretože sme niečo vymýšľali. Takže sme jej veľa kľudu nedopriali.

Obaja moji rodičia boli polosiroty. Ani jeden z nich nemal to šťastie vyrastať v úplnej rodine, takže nám stále opakovali, že im nemal kto pomôcť. Ale boli veľmi pracovití a skromní, vďaka čomu sme sa ako deti nemali na čo sťažovať. Naši rodičia sa postarali o to, aby sme prežili šťastné detstvo. Mojej mamine veľmi záležalo okrem šťastia aj na tom, aby sme boli vždy všetci čistí a nikto z nás nebol hladný. Neboli sme bohatí, ale mali sme všetko, čo sme potrebovali.

Môj ocino vyrastal s mladším bratom bez otca, pretože zomrel krátko po narodení otcovho brata, takže starká vychovávala svojich dvoch synov sama, bez manžela. Starkého som preto nikdy nestretla, videla som ho len na fotkách. Bol oblečený vo vojenskej rovnošate, na hlave mal čapicu v tvare lodičky s veľkým odznakom vpredu. Jeho tvár si nepamätám, ale v pamäti mi utkveli jeho dlhé, pekne učesané fúzy, ktoré boli na lícach vykrútené dohora. Vyzeral ako vojak maďarskej armády. Vlastne, bol to Maďar. Nevedel ani slovo po slovensky. Asi preto starká hovorila po maďarsky veľmi dobre. Škoda, že ma tú reč nenaučila. Nepamätám si, prečo. Asi nemala čas. Spomínam si, že starká pracovala v kuchyni detského domova ako pomocníčka. Detský domov bol za naším domom a viedol k nemu chodníček cez park. Často som tam večer za ňou chodievala, pretože mi vždy potajomky odložila nejakú dobrôtku. Ešte aj teraz cítim úžasnú vôňu teplej, praženej sóje, ktorej mi starká nasypala plné priehrštie do mojich malých dlaní. Také niečo sme doma nemali! Nikdy! A keď mali deti v domove na jedálnom lístku zákusky, starká na mňa ráno, keď som ešte ležala v posteli, potmehúdsy žmurkla jedným okom, pretože druhé mala stále zatvorené, lebo jej ho pri hre nešťastnou náhodou nožničkami vypichol jej malý brat, a zašepkala:

„Večer príď pred vchodové dvere kuchyne, niečo dobré ti dám!“

A dala mi svoj sladučký prídel. Neskôr, keď bola moja stará mama na dôchodku, brigádovala v družstevných viniciach nad dedinou. Občas zobrala so sebou aj mňa. Viezli sme sa za traktorom v starej vojenskej plechovej búde plnej starých žien, ktoré mali okolo vlasov uviazaný ručník (bavlnenú šatku) a mali oblečenú bavlnenú blúzu, na nej lajblík (vestu) a sukňu, alebo tepláky. Na nohách mali tenisky, ale niektoré ženy nosili obuté mamuse bez ohľadu na to, ako teplo bolo vonku. Mamuse boli teplé flisové topánky, ktoré boli na šnurovanie. Mohli siahať po členky, ale aj pod kolená. Ženičky pracovali na slnku, trhali viničné pazuchy (prúty viniča s listami), ktoré boli na kroch nepotrebné, pretože úroda na nich nedozrela, len brali kru silu a zacláňali snečným lúčom, aby sa dostali k strapcom hrozna a tým sa zvýšil ich slad. Pre mňa, ako mladé dievča, bol pobyt vo viniciach spolu so skupinkou rozosmiatych, stále dobre naladených ženičiek nezabudnuteľným zážitkom. Rozprávali vtipy, smiali sa na plné hrdlo a ich spev sa niesol dolu chotárom a ozýval sa určite širokoďaleko. Vďaka ich pútavému rozprávaniu som si vinice zamilovala. Najviac som si užívala, keď sa na obed všetky vrátili do vojenskej mobilnej búdy a každá z nich rozbalila svoj doma pripravený chlebič. Nikdy nezabudli natriet' o jeden viac, keď vedeli, že pôjdem s nimi, a tak som mala toľko krajcov chlebička na rôzne spôsoby od výmyslu sveta, že som ani nebola schopná ich zjesť. A veru občas musela moja starká zakročiť a naoko ich pokarhať slovami:

„Ale, dievčence, veď ju nevykrmte, nechcem, aby praskla. Koho budem mať na večerné rozhovory?!“ A všetky sa rehotali do popuku.

Na rozhovory sme mali s mojou starkou dosť času, pretože už ako dieťa som často spávala u nej. Moji rodičia si postavili dom oproti jej domu, takže som večer prebehla k nej vykúpaná a v pyžame. Starkú som mala veľmi rada. Volala ma „ty moja malá slúžtička“, pretože som jej robila nielen spoločnosť, ale aj pomáhala. Neskôr som u nej už spávala každú noc. Spočiatku som mala posteľ pod oknom v tej istej izbe a celú noc som počúvala jej hlasné oddychovanie, neskôr som okupovala izbu, v ktorej mal po rozvode nábytok môj strýko.

Bolo mi ľúto, že sa nedožila mojej svadby. Bývala som s ňou do konca jej života a doopatrovala som ju. Posledné tri týždne boli veľmi náročné. Mala rakovinu žalúdka, ale nepovedali sme jej to, aby sa netrápila. Vrátila sa domov z nemocnice pred Vianocami. Len ju tam otvorili a znovu zašili, pretože už bolo neskoro niečo riešiť.

Zomrela v pokoji doma vo svojej posteli. A ja som ležala na opačnom konci tej istej posteľe. Zohrievať som jej studené nohy, keď naposledy vydýchla. Vtedy som sa stretla so smrťou na vlastné oči po prvýkrát. Nikdy nezabudnem na tú bolesť, ktorú som cítila, keď sme ju obliekali do čiernych šiat, ktoré si sama už dávno predtým pripravila, a keď sme jej telo trošku nadvihli, z oka sa jej vykotúľala veľká slza. V tej chvíli aj moje oči boli zaplavené slanou vodou, ktorá ešte dlho nemohla uschnúť.

Bolo to pre mňa veľmi ťažké obdobie, ale bola som spokojná, že do poslednej chvíľe jej života bol s ňou niekto, koho mala naozaj veľmi rada. A ja som bola obklopená jej láskou až do jej posledného vydýchnutia, za čo budem mojej starkej navždy nesmierne vďačná.

Smrť v našej rodine nebola ničím nezvyčajným, hoci dnes už chápem, že je súčasťou života všetkých ľudí. Len niektorých navštívi skôr, než ostatných.

Mojej mamine zomrela mama na leukémiu a zostali po nej tri malé deti. Moja mama mala vtedy iba štyri roky. Dodnes si pamätá, ako cestovala spolu so svojím otcom vlakom a nejaká staršia pani, ktorá s nimi sedela v spoločnom kupé, sa jej spýtala:

„A kde máš mamičku, zlatičko?“

„Ja nemám mamičku. Moja mamička zomrela.“

Aká strašná odpoveď! Od malého, štvorročného dieťaťa, ktoré malo jednu staršiu a druhú mladšiu sestru. Po mamičkinej smrti sa ich otec znovu oženil a tri deti si osvojili tri sestry ich mamy. Každá bývala v inom meste, preto sa dievčatá vídali len zriedkavo. Vyrastali tak nielen bez mamy, ale aj bez otca, opustené a oddelené od seba aj ako súrodenci. Hoci všetky tri mali dobrých náhradných rodičov a nemali sa zle, ich „rodičia“ mali svoje vlastné deti. Asi aj preto moja mamina vždy opakuje mojim deťom:

„Detičky zlaté, vážte si, že máte svojich rodičov, ktorí vás veľmi ľúbia! Verte mi, vlastná mama, aj keď vás vyhreší alebo pokarhá, je len vlastná mama. Bez nej by váš život vyzeral úplne inak. Možno by ste mali čo jesť a čo si obliecť, ale bez vlastných rodičov by ste boli stratení. Tak, ako ja.“

Tie slová hovoria za všetko. Dostala od svojich náhradných rodičov materiálne veci. Mala čo jesť, aj čo si obliecť, ale nenaučili ju prejavovať lásku, a tak ani ona nevedela prejavovať svoju lásku nám. Hoci nám obetovala veľa. A to je tiež prejav lásky...

Moja mamina mala veľmi rada školu. To mám po nej. Učila sa na samé jednotky. Lenže, keď bolo treba vybrať strednú školu, nemala vlastných rodičov, ktorí by sa s ňou boli porozprávali a vedeli by jej správne poradiť. A tak si vybrala strednú zdravotnú školu, ale ju nedokončila, pretože nemohla vidieť krv. Vlastne vždy, keď sa nám stal nejaký úraz, nás ošetroval ocino. Moja mama pri pohľade na krv omdlievala. Takže školu nechala a odcestovala so svojou kamarátkou z tej istej dediny pracovať do Čiech. Keď sa vrátila, vydala sa za nášho otca, s ktorým spolu sedávali v jednej lavici na základnej škole a stále sa bili. Nuž, láska...

Potom sme sa postupne narodili my štyria, zrazu jedna výplata nestačila a naša mama si musela nájsť prácu. Lenže kde si nájsť robotu na dedine? A so štyrmi deťmi?! A tak začala pracovať na družstve ako dojička. Vstávala ráno o tretej, domov sa vracala o pol siedmej, takže nám všetkým pripravila raňajky a nachystala nás do škôlky a neskôr do školy a pokračovala v práci doma. Navariť, upratať, opratť, ožehliť, naučiť sa s nami a o štvrtej znovu do práce. Nakrmiť, podojiť a tak stále dokola...

Tá práca bola pre ňu veľmi namáhavá, a preto jej vždy popoludní chodil pomáhať kŕmiť kravy aj ocino. Keď nás nemali kde nechať, brávali nás so sebou. Nebolo to najkrajšie miesto na voľný čas. Maštale smrdeli od hnoja a vždy sme sa vrátili domov napáchnutí tým štipľavým, močovkovým smradom. Zatiaľ čo mamina pripájala struky dojačky na vemená kráv a tie často kopali, aby sa zbavili dojacieho prístroja, ocino vonku pri maštali naložil vidlami plný vozík repných rezkov alebo kukuričnej siláže, aby mali kravy pri dojení čo prežúvať. Vozík, ktorý bol hore zavesený kolieskami na koľajniciach, bol naplnený až po okraj a ocino mal čo robiť, aby ho pretlačil do maštale ku kŕmnému žľabu a tak, ako pracne obsah vozíka predtým nakladal, teraz ho pri každej krave vysýpal. Potom chodil po úzkej chodbičke za žľabom a vidlicami obsah žľabu rozľahoval tak, aby sa každej krave ušlo rovnako. Krávkky sa tešili, múkali jedna cez druhú a vrteli hlavami, takže otec musel byť veľmi obozretný, aby sa mu neušlo pohladenie kravským rohom. Tie rohy boli špicaté a ostré, takže to bola nielen ťažká, ale aj poriadne nebezpečná práca. Odmenou pre všetkých bol plný pohár teplého, čerstvo nadojeného mlieka, ktoré mama načrela z veľkej, hliníkovej konvy, kam sa mlieko nalievalo z vedier po skončení dojenja.

Keď som si predstavila, že to všetko robila ráno mamina sama, bez ocinovej pomoci, chápala som, prečo chodila domov tak veľmi vyčerpaná a zničená. Práca v maštali mi nevoňala, ale milovala som víkendy, keď sme chodili spolu s maminou a jej kolegyňou, tetou Zitou, pásť celé stádo kráv na lúky za dedinu. Dodnes mám pred očami voňavú, obrovskú lúku zakvitnutú tisíckami krásnych, pestrofarebných kvetov. Vysoké biele margarétky, ktoré nám siahali až po kolena a priam sa ponúkali, aby sme ich odtrhli a ich okvetné lupienky nám prezradili, či nás niekto ľúbi, či neľúbi, fialové zvončeky, ktoré sa kolísali vo vánku a čakali sme, že už-už zazvonia, celé trsy modrých nezábudiek, ktoré na nás žmurkali svojimi žltými očičkami, aby sme na ne nezabudli. Veľké, ťažké, strapaté kvety púpavy, ponúkajúce svoje hlávky do venčeka, aby sme vyzerali ako usmiate slniečka. To boli naše výlety! A to bolo naozaj krásne obdobie nášho detstva. Celý deň sme boli všetci s maminou na lúke, naháňali sme sa a nevedeli sme sa nabažiť voňavého vzduchu. Pre nás, deti, to bolo veľmi radostné a hravé obdobie, na ktoré si ešte aj dnes úplne jasne a rada spomínam. Len neviem, či to bolo šťastné obdobie aj pre našu mamu! Pre ňu to bola ťažká práca, ktorú musela robiť, aby nás spolu s ocinom dokázali uživiť. A najmä, aby nám nič nechýbalo. A nechýbalo nám naozaj nič. Mali sme predsa svojich vlastných rodičov, ktorí nás veľmi ľúbili. Dali nám všetko, čo mohli.

Po nejakej dobe sa nakoniec mojej mamine podarilo získať prácu upratovačky v Detskom domove v našej dedine. Myslím si, že vtedy sa jej veľmi uľavilo. A zrejme aj ocinovi. Pretože ťažkej práce na družstve mali už obaja po krk. A ľudia konečne prestali hovoriť, že do mojej mamy chodila už len duša spávať. Dávala jej zabráť nielen ťažká práca, ale určite aj štyri neposedné deti. Snažila som sa jej pomáhať, ako som len vládala. Prala som, žehlila, upratovala dom, starala som sa o súrodencov od svojich deviatich rokov. Bola som predsa najstaršia. Vďaka práci v domove mohla mamina doopatrovať svoju nevlastnú mamu, ktorú si nasťahovala k nám, keď ochorela na rakovinu. Babku sme mali veľmi radi, bola veselá a zhovorčivá až do posledných dní. Na druhý svet odišla z postele v našej detskej izbe.

Prvýkrát som svoju maminu úplne pochopila až vtedy, keď sa mi narodilo moje prvé dieťa. Vtedy som si uvedomila, že byť matkou je veľmi náročné, zodpovedné, ale nádherné poslanie. Odvtedy medzi rodičmi rozdiel nerobím. Maminu a ocina mám oboch rovnako rada.

Ak mám byť k sebe úprimná, musím sa priznať, že som veľmi šťastný človek, pretože mi sudičky vybrali tých najlepších rodičov, akých som si mohla priať. Sú čestní, láskaví, chápu, nikdy ani na sekundu neváhajú, keď potrebujeme poradiť alebo pomôcť, pretože sú to milujúci rodičia. Keby mohli, dýchali by za nás. A tak sa snažím, aby som svoju maminu a svojho ocina nesklamala. Aby som bola hodná nazývať sa ich dcérou. Som im vďačná za všetko, čo ma naučili a chcem byť takou, akú si ma vysnívali. Sú pre mňa príkladom toho, ako sa má človek správať. Podľa ich vzoru som pracovitá, húževnatá a cieľavedomá. Prekonávam prekážky, ktoré mi život postaví do cesty a nesťažujem sa na svoj osud. Som šťastná, že sa ráno zobudím a môžem urobiť niečo pekné pre tento svet. Že mám šancu meniť aspoň môj malý svet k lepšiemu. Teším sa z každého dňa, ktorý môžem stráviť v blízkosti svojich rodičov a ľudí, ktorých mám rada. Pretože práve moji rodičia a moji blízki robia môj život krajším. Vďaka nim som tým, kým som...

Z úvah ma zrazu vyruší padajúca hviezda! Náhle mi mysl'ou prebehne želanie. Mám naň len zlomok sekundy. Hviezdy padajú veľmi, veľmi rýchlo! Uch, stihla som to! Je neskoro a už sa trochu ochladilo. Svrčky odložili svoje husličky. Ticho prerušuje len hlasné dýchanie našich psov. Pozriem ešte na oblohu. Mesiac sa už posunul o riadny kus. Má šťastie, pretože hviezdy, jeho družky, mu zostávajú verné a sprevádzajú ho na jeho púti. Nepotrebuje moju spoločnosť. Môžem sa presunúť do postele ku svojej vnučke Eliške a venovať sa svojim myšlienkam, kým moje viečka nezaťazí čas.

Ležím tichúčko a usmievam sa. Mám toľko dôvodov na radosť! Ani neviem opísať, ako veľmi sa teším, že mám prácu, ktorá ma nesmierne baví. Mám obrovské šťastie, pretože každý deň žijem svoj sen. Na otázku: „Kto som?“ hrdo odpovedám: „Som učiteľka!“

Svoju prácu považujem za poslanie a som nekonečne šťastná, že sa mi splnil sen, ktorý som snívala od detstva. Nikdy som ani na chvíľu nepochybovala, čo budem v živote robiť. Už od škôlky. Keď som začala chodiť do školy, stále som bola zahrabaná v knihách, pripravovala som sa na recitačné súťaže, olympiády, chcela som byť vo všetkom prvá. Už od detstva som bola extrovert, veľmi rada som rozprávala, často som vystupovala na verejnosti, nemala som nikdy trému. Odjakživa som rada vysvetľovala, usmerňovala, motivovala.